

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3086/2024. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségének fennállása miatt kártérítésként fizetendő felnevelési költségekről szóló 2/2022. számú Jogegységi Határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.338/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselő (dr. Varga-Orvos Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv. IV.20.338/2023/8. számú ítélete valamint a Győri Ítéltábla Pf.III.20.112/2022/9/I. számú ítélete, továbbá a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségének fennállása miatt kártérítésként fizetendő felnevelési költségekről szóló 2/2022. számú Jogegységi Határozat (a továbbiakban: JEH) ellen. Álláspontjuk szerint a támadott bírósági ítéletek, valamint a támadott JEH sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az indítványozók házastársak. 2016. május 19-én az 1. számú indítványozónál (indítványozó1.) terhességet állapítottak meg, amelyet ismert pánikbetegsége miatt magas kockázatúnak minősítettek. Az indítványozó1. több orvosi és védőnői vizsgálaton is részt vett, ezt követően pedig 2016. július 27-én az alapügy alperesénél (a veszprémi Csolnoky Ferenc Kórház) II. trimeszteri genetikai szűrővizsgálaton volt. A vizsgálatot végző orvos megállapította, hogy a mért adatok alapján a magzat 19 hetes terhességnek feleltethető meg, a magzati koponya bal oldalkamrájában azonban eltérés (ciszta) volt megfigyelhető, ezért 26 hetes korban kontrollt írt elő. A megállapított tényállás szerint azonban a vizsgálat során mért értékek, valamint az észlelt agyi ciszta a Down-szindróma ún. minor jele, amelyek az orvosi protokoll szerint a magzati kromoszómák kariotipizálását indokolta volna. A vizsgálatot végző orvos azonban a genetikai ártalom lehetőségét felvető eredményről nem tájékoztatta az indítványozókat, és biokémiai szűrés (kombinált teszt) valamint egyéb diagnosztikai eljárást sem javasolt.
- [3] A gyermek 2016. december 14-én született meg, és az orvosok a születését követően a Down-szindrómára jellemző külső jegyeket és test szerkezet csökkenő izomtónust észleltek. A kromoszómarendellenességet 2017. január 13-án genetikai vizsgálat igazolta (ún. „tisztá” 21-es triszómia volt megállapítható). Ezzel összefüggésben pedig további szervi rendellenességek álltak fenn. Ezek miatt a gyermek azóta is rendszeres kardiológiai, nefrológiai, neurológiai valamint szemészeti kontroll alatt áll, emellett korai és egyéb fejlesztésekre kell járnia. Ezekkel együtt a gyermeknek a Down-szindróma melletti egyéb szervi problémái enyhe fokúak, rendszeres kontrollon kívül más beavatkozást nem igényelnek, a gyermek szomatikusan szépen fejlődött, fizikálisan jó általános állapotban van. Az indítványozók elmondása szerint a gyermek születése után mindennapi életük, pszichés állapotuk, társas és szociális kapcsolataik hátrányosan változtak. Kapcsolatukban feszültségek halmozódtak fel, életminőségük jelentősen megromlott. A gyermek minden területen (mozgás, kognitív és nyelvi területek) jelentősen elmarad a kortáraitól (sajátos nevelési igényű, középsúlyosan értelmi fogyatékos). Gondozása jelentős időigényű, nem lehet magára hagyni. A nevelésben gondozásban az indítványozók hozzátartozói nyújtanak segítséget.
- [4] Az indítványozók keresetet nyújtottak be a Veszprémi Törvényszékhez (a továbbiakban: elsőfokú bíróság), amelyben sérelemdíj és kártérítés megállapítását kérték. A kereset szerint az alapügy alperese többek között megsértette a tájékoztatáshoz, önrendelkezéshez, a terhesség-megszakításhoz, családtervezéshez való jogukat azzal, hogy nem az elvárható gondosságnak megfelelően végezte el, vagy el sem végezte az előírt vizsgálatot.

kat, valamint figyelmen kívül hagyta a Down-szindrómára utaló eredményeket, továbbá ezekről az indítványozókat nem is tájékoztatta. A tájékoztatás elmaradása miatt pedig a terhességmegszakítás kapcsán nem tudtak döntési helyzetbe kerülni, aminek okán Down-szindrómás gyermekük született.

- [5] Az elsőfokú bíróság részben megalapozottnak találta az indítványozók keresetét és részükre jelentős összegű sérelemdíjat, valamint több jogcímen (többek között a gyermek alapfelnevelését fedező) kártérítést ítelt meg, továbbá egyéb költségek megfizetésére is kötelezte az alapügy alperesét. Az elsőfokú bíróság a szakvélemények alapján megállapította, hogy a genetikai szűrővizsgálaton észlelt Down-szindrómára utaló ún. „minor jelek” alapján az alperesnek javasolnia kellett volna a genetikai tanácsadáson és a magzati kromoszóma kariotipizáláson való részvételt. A szakvélemények szerint, ha az első vagy a második trimeszterben elvégezték volna a biokémiai szűrővizsgálatokat, akkor 100%-ban kiszűrhető lett volna a Down-szindróma, és az indítványozók még a terhesség 24. hete előtt dönthettek volna a magzat sorsáról. A szakvélemények azt is kiemelték, hogy az ultrahangszűrés vizsgálat a protokoll szerint zajlott, a lelet értékelése azonban nem volt megfelelő (így pl. a kifogásolt szűrővizsgálaton a terhesség hetének a megállapítása sem felelt meg a szakami elvárásoknak, ahogy a vizsgálat során mért adatok rögzítése sem).
- [6] Az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy az alapügy alperese nem tájékoztatta megfelelően az indítványozókat a Down-szindrómára utaló ún. „minor jelekről”, és a lehetséges, javasolt további lépésekről. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy az ellátási hibák, és a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása, valamint a terhességmegszakítás esélyének elvesztése között ok-okozati összefüggés áll fenn. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság szerint az alapügy alperese a diagnosztikai tévedéssel és a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megsértette az indítványozók személyiségi jogait (az önrendelkezéshez való jogát, a családtervezéshez való jogát, valamint az egészséges családban éléshez fűződő jogát). Az elsőfokú bíróság ezt követően a jogszabályok és a bírósági gyakorlat alapján mérlegelte a sérelemdíj mértékét, majd a kártérítés tekintetében tételesen is meghatározta annak mértékét.
- [7] 1.2. Az alperes és az indítványozók is ezt követően fellebbezést nyújtottak be a Győri Ítéletáblához (a továbbiakban: másodfokú bíróság). A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta. A személyiségi jogsértés megállapítását helyben hagyta, a sérelemdíj után járó kamat kiszabását azonban mellőzte (a sérelemdíj mértékét azonban helyben hagyta), a kártérítés és egyéb költségek mértékét pedig megváltoztatta (többségében csökkentette azokat, az alapfelnevelési költség tekintetében pedig teljesen mellőzte).
- [8] A másodfokú bíróság (amellett, hogy az alperesnek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésére irányuló fellebbezését nem találta alaposnak) megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a szakértői véleményeket és jutott arra a következtetésre, hogy az alapügy alperese a tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta és így az indítványozók nem tudták önrendelkezési jogukat gyakorolni. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben is, hogy mely jogok tekintetében állapítható meg a személyiségi jogok megsértése. Ezt követően a másodfokú bíróság a kártérítés mértékének egyes kérdéseit vizsgálta meg, és ez alapján döntött annak mértéke kapcsán. Ennek során a másodfokú bíróság figyelembe vette a(z) – időközben közzétett – JEH-t, amely a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségének fennállása miatt kártérítésként fizetendő felnevelési költségekről szól.
- [9] 1.3. Az indítványozók a másodfokú ítélettel szemben felülvizsgálati kérelemmel fordultak a Kúriához (amelyben elsősorban azt kifogásolták, hogy a másodfokú bíróság a JEH-re tekintettel nem ítélete meg részükre az alapfelnevelési költség inflációval növelt összegét). A Kúria a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [10] Az indítványozók felülvizsgálati kérelmükben arra hivatkoztak, hogy a JEH az ő esetükben nem lett volna alkalmazható, mivel az eltérő tényállás mellett született. A Kúria ezt az érvet nem osztotta. A JEH-t a Kúria 2022. október 13-án tette közzé, amely onnantól kezdve minden bíróságra nézve kötelező (az felülvizsgálati eljárás tárgyát sem képezheti), így a másodfokú ítélet meghozatala során is alkalmazni kellett. A Kúria azt is kiemelte, hogy az indítványozók tévesen hivatkoztak arra, hogy a JEH jogszabály lenne, ezért a visszaható hatályra vonatkozó érvelésük sem volt helytálló. A Kúria ítéletében azt is kiemelte, hogy az indítványozóknak azon érvelése sem volt jogos, miszerint az ő ügyük teljesen eltérő, mint azon ügyek, amelyek a JEH alapját képezték. A Kúria kiemelte ugyanis, hogy a JEH minden olyan ügyre vonatkoztatva született, amelyben az ún. „*wrongful birth*” esete áll fenn (azaz a gyermek genetikai vagy teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született), és a szülők az egészségügyi intézménnyel szemben kívánnak kártérítési igényt érvényesíteni. Ez a helyzet pedig az indítványozók estében is fennállt.

- [11] Az indítványozók érvelése szerint a másodfokú bírósági ítélet indokolása az alapfelnevelési költség tekintetében hiányos volt. E tekintetben az Kúria kiemelte, hogy a másodfokú bíróság logikusan, a JEH alapján fejtette ki indokait. Az indokolási kötelezettség amúgy sem azt jelenti, hogy a bíróságnak a felek által felhozott valamennyi szempontra reagálniuk kellene [ez pedig összhangban áll az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatával is]. A Kúria pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító felülvizsgálati kérelmet amúgy sem bírálhatta el.
- [12] Mindezek alapján a Kúria elvi tartalomként megállapította, hogy a jogegységi határozat a közzététel időpontjától kezdődően a bíróságok számára kötelezően követendő. A jogegységi határozat tartalma egyedi ügyben nem képezheti a felülvizsgálati eljárás alapját.
- [13] 1.4. A felülvizsgálati eljárásban kifogásolt JEH-ben a Kúria az alábbiak szerint határozott.
- [14] Amennyiben az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége megállapítható amiatt, hogy a terhesgondozás során elmaradt vagy hibás orvosi tájékoztatás következtében az anya nem élhetett a terhességmegszakítás jogszabály által biztosított jogával, a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében a szülők kártérítésként az egészségkárosodással kapcsolatban felmerült többlet-felnevelési költségre, és nem a gyermek teljes felnevelési költségére tarthatnak igényt.
- [15] 1.5. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszukban kifejtették, hogy álláspontjuk szerint a támadott kúriai ítélet és az annak alapjául szolgáló JEH sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [16] Az indítványozók első körben az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a JEH alaptörvény-ellenességét állították, mivel az álláspontjuk szerint sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését.
- [17] A JEH kapcsán az indítványozók elsősorban arra hivatkoztak (egyetértve a többségi JEH-hez eltérő álláspontot csatoló bíró véleményével), hogy hibás a JEH kiindulópontja (miszerint azért nem jár a szülőknek az alapfelnevelési költség, mivel a családtervezésnél a szándékuk egészséges gyermek születésére irányult, tehát ennek költségét eleve vállalták). A szülők családtervezési szándékához ugyanis álláspontjuk szerint az is hozzátartozik, hogy csak egészséges gyermeket szeretnének vállalni. Azaz, ha a gyermek nem egészséges, akkor a terhességmegszakítást választják (vagyis a gyermektelenséget), és a későbbiekben egy újabb terhességet, amelyből már remélhetőleg egészséges gyermek születik. Ezért véleményük szerint egy Down-szindrómás gyermek felnevelésének az alapköltsége is kárként értékelhető. Álláspontjuk szerint a JEH tévesen határozza meg a kár fogalmát is, azt ugyanis nem a fogyatékos gyermekekre vetített előnyösebb/hátrányosabb helyzet alapján kellene elvégezni, hanem az alapfelnevelési költségre nézve. Emellett e tekintetben önellentmondásosnak is tartják a JEH érvelését. Az indítványozók azért is sérelmezik a JEH-t, mivel az az eredeti családtervezési szándéknak tulajdonít döntő jelentőséget a terhességmegszakítási joggal szemben, ennek ugyanis álláspontjuk szerint nincs alkotmányosan igazolható oka.
- [18] Az indítványozók szerint a JEH azért sérti a tulajdonhoz való jogot, mivel arra kényszeríti az érintett szülőpárt, hogy arra fordítsa a vagyonát, amire nem szeretne volna, pedig a terhességmegszakítással lett volna törvényes joga arra, hogy a magzat ne szülessen meg. Álláspontjuk szerint a JEH a tulajdonhoz való jog lényeges tartalmát korlátozza azzal hogy az alapfelnevelési költséget teljes mértékben elvonja a szülőktől. Véleményük szerint ez az alapjogkorlátozás már csak azért is alaptörvény-ellenes, mert nem törvényi szinten került erre sor.
- [19] Az indítványozók az Abtv. 27. §-a alapján a kúriai, valamint a másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességét is állították, mivel azok az álláspontjuk szerint sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [20] Az indítványozók a kúriai és a másodfokú ítéletet elsősorban azért támadják, mivel álláspontjuk szerint azok esetében sérült a XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő indokolási kötelezettség. Álláspontjuk szerint ugyanis a JEH alapját képező ügy tényállása más, mint az ő ügyük, mivel az ő esetükben a Down-szindrómás gyermekük után egészséges gyermekük született. Arra hivatkoztak, hogy az eredeti családtervezési szándékuk (az egészséges gyermek születése) később, egy újabb (immáron egészséges) gyermek megszületésével megvalósult, ezért a jelen ügyben érintett gyermekük megszületése, és felnevelése kárként értékelhető. Ezt az alapfelnevelési költséget ugyanis a gyermek meg nem születése esetén a későbbi egészséges gyermekükre költötték volna. Mivel a JEH erre a kérdésre (a tényállási különbözőségek okán) nem tér ki, ezért nem lett volna alkalmazható. Azáltal, hogy ezt a másodfokú bíróság és a Kúria mégis alkalmazta megsértette az indokolási kötelezettségét, amely egyúttal a tulajdonhoz való jog, előzőekben ismertetett megsértéséhez vezetett.

- [21] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjeleníti a visszautasítás indokát.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [23] 2.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [24] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [25] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben a bíróságra érkezett, amelyet továbbítottak az Alkotmánybíróság részére.
- [26] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás felperesei nyújtották be az alapügyben alkalmazott JEH-hel, továbbá az ügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [27] 2.2. Az indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszukban arra hivatkoztak, hogy a másodfokú és a kúriai eljárásban alkalmazott JEH sérti a tulajdonhoz való jogot. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja kiemelni, hogy az indítványozók alkotmányjogi panaszukban emellett érveltek, hogy a JEH csak egy szempontot (a családtervezés azon elemét, miszerint a szülők gyermeket akarnak) figyelembe véve döntött, és nem számolt az egyéb szóba jövő szempontokkal (pl. azzal, hogy ha a szülők csak egészséges gyermeket szeretnének, és ez nem lehetséges, akkor inkább a terhességmegszakítás mellett döntenének, egy jövőbeli egészséges gyermek lehetőségével együtt). Álláspontjuk szerint azáltal, hogy a JEH nem minden szempontot mérlegelve született meg, sérül az ő tulajdonhoz való joguk (mivel vagyonukból olyanra kell költeniük – a beteg gyermekre –, amelyet ők nem is szerettek volna). Az indítványozók tehát alkotmányjogi panaszukban elsősorban a JEH szakjogi (a magzati élet védelméről szóló törvénnyel álláspontjuk szerint ellentétes) hibáit emelték ki, illetve az önrendelkezési jogukkal ellentétes jellegét állították. E tekintetben az Alkotmánybíróság egyfelől hangsúlyozza, hogy nem rendelkezik hatáskörrel a JEH szakjogi szempontból való felülvizsgálatára, másfelől pedig szükségesnek tartja kiemelni azt is, hogy a JEH-nek az indítványozók által vélelmezett önrendelkezési joggal ellentétes jellege nem az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, hanem az Alaptörvény II. cikkével hozható összefüggésbe, amelyre azonban az indítványozók nem hivatkoztak, ezért azt indítvány hiányában az Alkotmánybíróság nem is vizsgálhatta. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben azt is megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban az indítványozók által állított tulajdonhoz való jog sérelmére felhozott érvek közvetlenül nem az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével függenek össze, az ennek kapcsán (az alkotmányjogi panaszban) állított sérelem legfeljebb következménye lehet, egy esetlegesen az Alaptörvény II. cikkét sértő JEH-nek.
- [28] Mindezek alapján megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdésével összefüggő része, nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek.
- [29] 2.3. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozva a másodfokú, valamint a kúriai ítélet alaptörvény-ellenességét is állította.
- [30] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére nézve az indítványozók a JEH kapcsán felhozott érveiket terjesztették ki a támadott bírósági ítéletekre nézve. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók nem adtak elő olyan önálló érvelést, amely az Abtv. 27. §-ának keretei között lettek volna értelmezhetők. Erre tekintettel megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz az XIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem

tartalmaz a támadott bírósági döntésekre nézve érdemi indokolást (az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az indokolás hiánya az ügy elbírálásának akadályja).

- [31] 2.4. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is hivatkoztak. Ezen alaptörvényi rendelkezés tekintetében megállapítható, hogy az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglaltaknak.
- [32] Ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében tehát az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a*) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozók megjelölték továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálándó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolták, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az indítványozók kifejezett kérelmet fogalmaztak meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [33] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele azonban, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [34] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban azt állították, hogy a támadott ítéletek azért sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mivel a másodfokú bíróság, valamint a kúriai nem indokolta meg, hogy miért alkalmazza a JEH-t jelen ügyben, holott a JEH alapját képező ügy és az indítványozók ügye eltér egymástól (mivel jelen ügyben az indítványozóknak később egészséges gyermeke született).
- [35] E tekintetben az Alkotmánybíróság az alábbiakra hívja fel a figyelmet. Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a jogegységi határozatok a bíróságokra kötelező erejűek. Ebből következően, ha egy ügyben az irányadó jogszabályok mellett egy jogegységi határozat alkalmazása is felmerül, akkor az eljáró bíróságnak nincs mérlegelési lehetősége, hogy azt alkalmazza-e vagy sem. Másfelől az Alkotmánybíróság jelen ügy tekintetében azt is hangsúlyozza, hogy a JEH általánosságban szól a genetikai, teratológiai ártalom következtében egészségkárosodottan született gyermek esetében az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségének fennállása miatt kártérítésként fizetendő felnevelési költségekről. A jogegységi határozatok sajátos jellegéből fakadóan nem csak az egyedi ügyekre vonatkoznak, hanem a jogegységi határozat közzétételét követően minden olyan ügyre, amely az adott jogegységi határozat tárgyában zajlik. Mindezek alapján a másodfokú bíróságnak és a Kúriának nem volt mérlegelési lehetősége, hogy alkalmazza-e a JEH-t, és arra sem volt lehetősége, hogy eltérjen attól. Mindemellett az is megállapítható, hogy a Kúria a fenti tényekre alapozva hozta meg a döntését, és megfelelően megindokolta azt is, hogy miért nem térhet el a JEH-től, miért nem teheti félre azt az ügy eldöntése során.
- [36] A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg az Abtv. 29. §-ának, mivel az ügyben nem merül fel az ügyet érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, valamint olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés sem, amelynek megválaszolását az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére nézve az Alkotmánybíróság indokoltnak tartaná.
- [37] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, valamint a 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjának, valamint az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában az Abtv. 29. §-ának, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2546/2023.

